

26

14. SREČANJE "MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA"

"NAJ ZAPISANI SPOMINI OSTANEJO ŽIVI"

AVTORJI:

Aljoša VEZJAK	6. b razred
Katja VEZJAK	8. b razred
Živa OSOVNIKAR	7. b razred

**OSNOVNA ŠOLA
LOVRENC NA POHORJU
Šolska ulica 6, LOVRENC NA POHORJU**

**MENTORICA:
Sonja WOLFGRUBER**

Lovrenc na Pohorju, april 1997

DR 93/94 VEZJAK A.

Naj

O 6.4.1998/1349

LW= 50999

OBSEG NALOGE

Naloga je napisana na 30 straneh.

Med tekst je vključenih 8 prilog.

Na vpogled imamo izposojene originalne zapise vseh avtorjev omenjenih v raziskovalni nalogi.

KAZALO

OBSEG NALOGE	stran 2
KAZALO	stran 3
I. POVZETEK NALOGE	stran 4
II. NAMEN IN CILJI	stran 5
III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV	stran 6
IV. VSEBINA	stran 7
1. UVOD	stran 7
2. STARI ZVEZKI IN ZAPISNIKI	stran 8
2.1. ZVEZEK NEZNANEGA AVTORJA	stran 8
2.2. ZAPISNIK IZVRŠENEGA DELA	stran 9
2.3. ZAPISKI g. Leopolda VEZJAKA	stran 10, 11, 12, 13, 14
3. PESMI IN SPOMINI	stran 15
3.1. PESMI	stran 15
3.1.2. Pesmi ge. Lojzke ŠUMER	stran 16
3.2. SPOMINI	stran 17
3.2.1. Spomini ge. Berte PAJTLER	stran 17
3.2.2. Spomini ge. Sabine KRANJC	stran 18
4. SPOMINSKE KNJIGE	stran 19
4.1. SPOMINSKA KNJIGA NEZNANEGA AVTORJA	stran 19
4.2. SPOMINSKA KNJIGA NEZNANE AVTORICE	stran 20
5. RAZNI ZAPISI	stran 21
5.1. KNJIGA IZDATKOV IN PREJEMKOV	stran 22
5.2. DNEVNIK S PODATKI O VREMENU	stran 23
5.3. KRONIKA UMRLIH KRAJANOV	stran 24
5.4. ZAPISI PREGOVOROV IN IZREKOV	stran 25
5.5. VERZI	stran 26
5.5.1. Verzi ge. Olge KASJAK	stran 26
5.5.2. Verzi gdč. Nane LADINEK	stran 27
5.6. ZBIRKA AVTOGRAMOV	stran 28
V. DISKUSIJA	stran 29
VI. ZAHVALA	stran 30

I. POVZETEK NALOGE

Predmet naše raziskovalne naloge je bil zbiranje različnih vrst zapisov, ki jih krajani Lovrenca hranijo na podstrešjih ali v kletih. Hkrati pa smo želeli priti do podatkov, kaj vse ljudje zapisujejo, kdaj - ob kakšnih priložnostih in na kakšne načine svoje misli zapišejo ali zbirajo zamisli drugih.

Ves material, ki smo ga uspeli zbrati, smo našli s pomočjo učencev in delavcev naše šole.

Zbrana gradiva smo temeljito pregledali ter jih razvrstili v več skupin glede na vrsto zapisa. Skrbno smo zabeležili avtorje zapisov in imena ljudi, ki te zapise hranijo.

Prišli smo do spoznanja, da krajanom Lovrenca ti zapisi veliko pomenijo, saj jih skrbno hranijo, so nanje ponosni in jih težko komu zaupajo (čeprav za kratek čas).

Veseli smo, da je tako. Krajani znajo ceniti kulturno dediščino, ki je za nas in za naše prihodnje rodove še kako pomembna.

Naše vodilo je bilo: "Kdor zna ceniti preteklost, je vreden sedanjosti in ima vizijo v prihodnosti."

II. NAMEN IN CILJI

Raziskovalci smo si zadali nalogo, da zberemo čimveč pisnih virov, ki jih Lovrenčani hranijo doma. Od lastnikov, ki so nam kakršnekoli zapise zaupali, smo želeli zvedeti, kaj o njih vedo in kaj jim pomenijo. V primeru, da so sedanji lastniki zapise podedovali, smo od njih poizvedeli o avtorjih zapisov.

Naš cilj pa je bil najti tudi ljudi, ki še danes karkoli zapisujejo. Zanimalo nas je o kakšni priložnosti ali s kakšnim namenom zapisi nastajajo.

III. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV

Učence naše šole smo povprašali za ljudi, ki bi hranili doma različne vrste zapisov: stare zvezke, beležke, spominske knjige ipd.

Poleg učencev, ki so nam bili pripravljeni pomagati, so nam priskočili na pomoč tudi učitelji.

Pobrskali smo tudi po domačih podstrešjih in kletah ter o najdenem materialu povprašali naše starše, kaj o tem vedo.

Najdene stvari smo skrbno pregledali in jih že kar sproti razvrščali, glede na vsebine zapisov. Nekaj starih zvezkov in spominskih knjig smo si sposodili od turističnega podmladka Možuh, ki skrbno zbira stare predmete in ureja svoj razstavni prostor na šoli.

Pri naših krajanih smo poizvedeli za ljudi, ki zapisujejo svoje spomine, doživetja, občutja, vreme ipd.

Zasledili smo tudi zbiratelje pregovorov, verzov in pesmi.

Vse najdene pisne vire, ki smo jih razvrstili po vsebini, želimo predstaviti v raziskovalni nalogi, s katero naj bi ti "ostali živi" med sedanjimi in prihodnjimi rodovi.

IV. VSEBINA NALOGE

1. UVOD

Raziskovalno nalogo smo pričeli pisati z najstarejšimi zapisi, ki smo jih zasledili med krajani Lovrenca. Ti so nekje iz leta 1930.

Stari zvezki, zapisniki ipd. segajo daleč nazaj v obdobje naše zgodovine (obdobje med obema vojnama in obdobje med 2. svetovno vojno - vdor nemškutarstva v naše kraje).

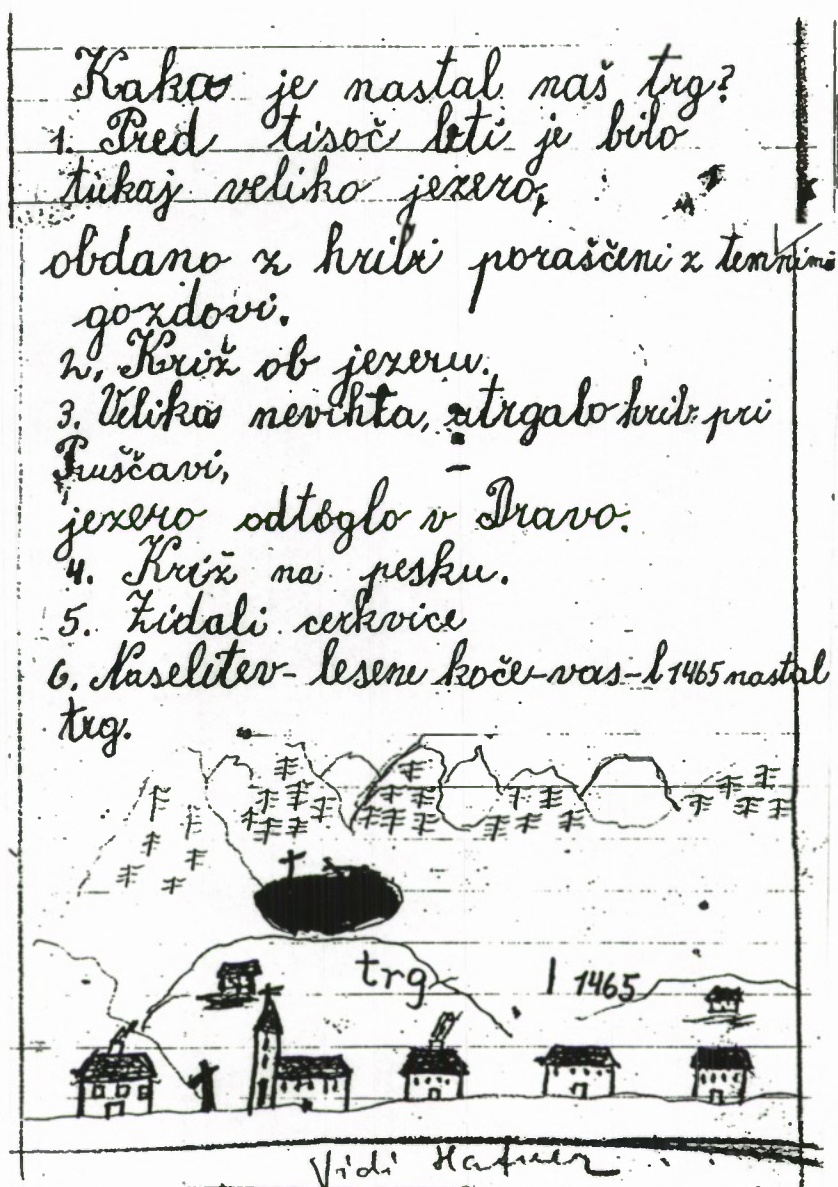
Iz zapisov smo izbrali, zapisali ali kopirali besedila, ki so se nam zdela zanimiva in pomembna za naš kraj in krajane.

Na podlagi opravljenih pogovorov z najditelji zapisov, smo skušali besedila zanalizirati in zapisati podatke o avtorjih besedil.

2. STARI ZVEZKI, ZAPISNIKI

2.1. ZVEZEK NEZNANEGA AVTORJA

Zvezek je iz šolskega leta 1933-34. V njem smo zasledili, kako je nastal naš trg.

Hrani: Turistični podmladek MOŽUH

Iz naslednje priloge je razvidno vpletanje politike v šolski red.

1. šolski teden.

Uvajanje v šolsko delo NASA PRAVILA.

1. Hodim redno in radi v šolo.
2. Vse šolske reči imejmo v najlepšem redu.
3. V šoli moramo paziti in se pridno učiti.
4. Varujmo šolske potrebščine.
5. Umirajmo in smejmo se vsaki dan.
6. V šoli in izven nje se vedimo dostojno. Podpirajmo vsakega prijatelja.
7. Medseboj si pomagajmo in izobražujmo.
8. V šoli delamo samostojno in premišljeno.

Ne za šolo-za,
življenje se učimo!

V istem zvezku smo zasledili zelo zanimiva šolska pravila, ki so veljala za čas Kraljevine Jugoslavije.

Pričino. 12 rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika
Petra.

Rodil se je 6 sept. 1923. v Beogradu.

Oče: Njeg. Vel. kralj Aleksander Karađorđević.

Mati: Nj. Vel. kraljica Marija.

Njegova brata: kraljevič Tomislav, rojen 1928 v

Beogradu; kraljevič Andrej 1929 na Bledu.

Kaš prestolonaslednik je starosta Škola;
pokrovitelj „Jadranske Straže“; pokrovitelj ^{križar} Pedečipar.

Živel naš prestolonaslednik
še na mnoga leta!

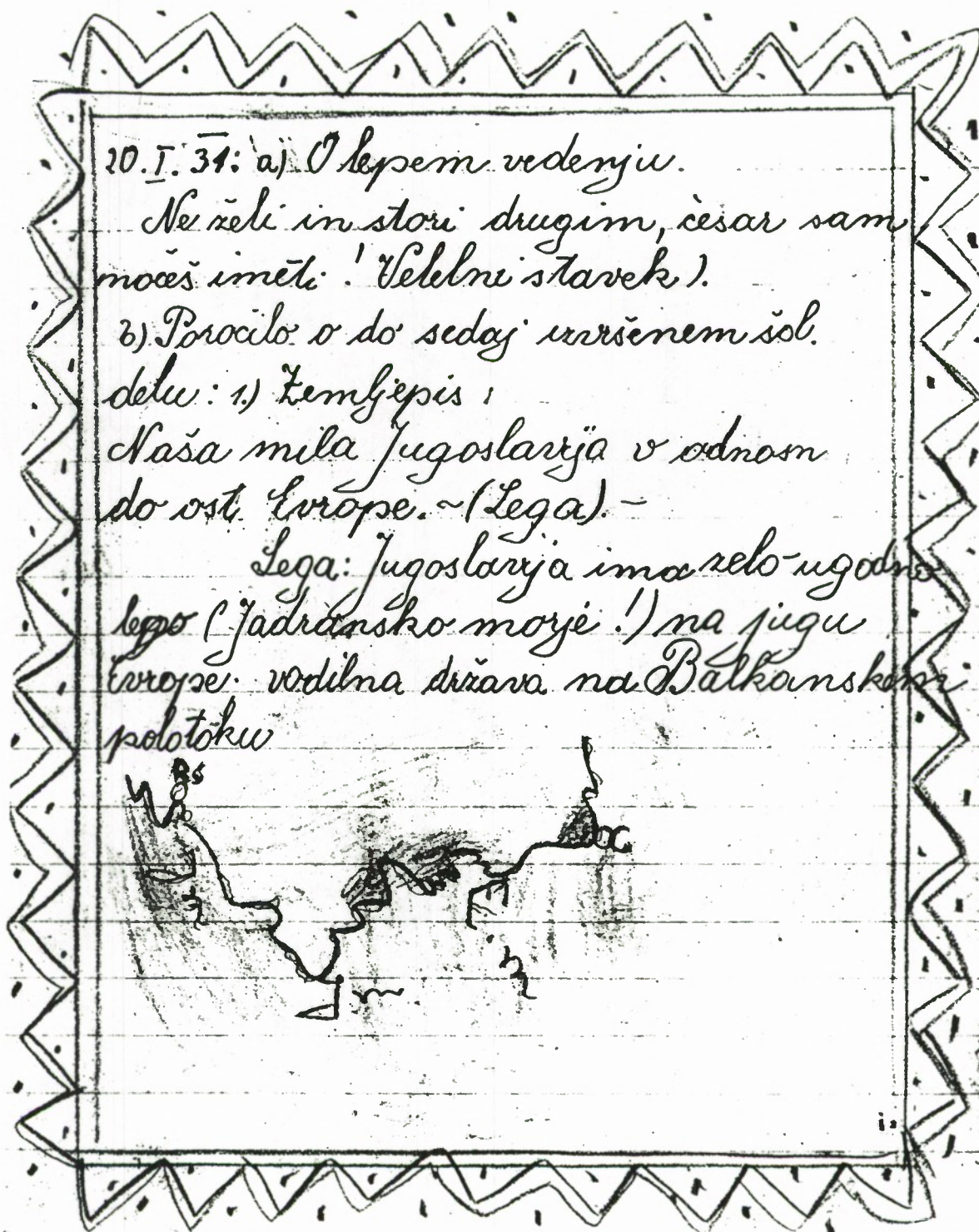
Živela Kraljevska rodovica

2.2. ZAPISNIK IZVRŠENEGA DELA

Avtorica Matilda RIBIČ

Zvezek je iz leta 1930. Predvidevamo, da je bila ga. Matilda RIBIČ nekdanja učiteljica. Vodila si je zapisnik o opravljenem šolskem delu, po dnevih.

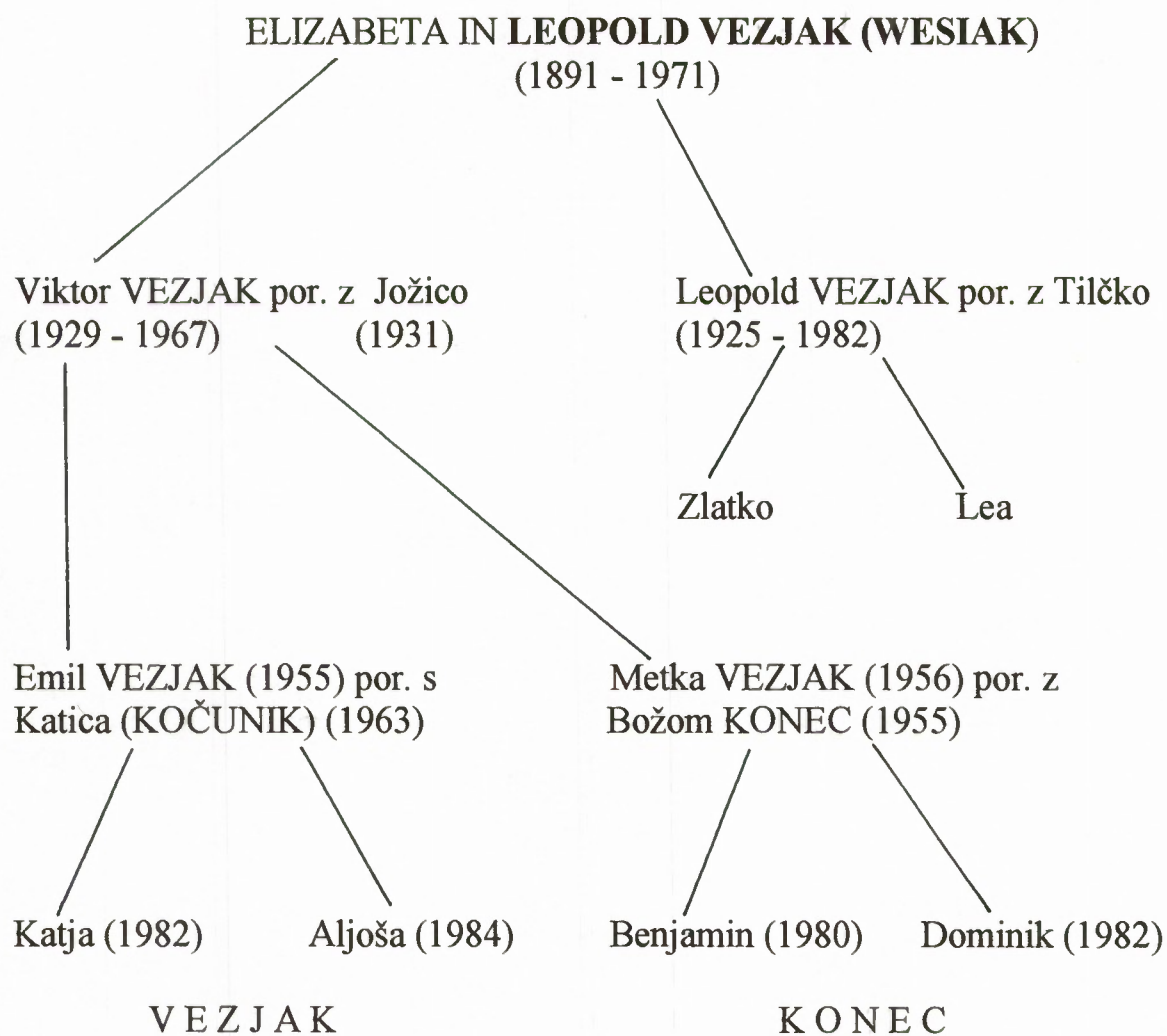
Iz naslednje priloge je razbrati program šolskega dela v enem dnevu. Celoten zvezek je okrašen z istim ornamentom, kar nam je bilo izredno zanimivo.

2.3. ZAPISKI GOSPODA LEOPOLDA VEZJAKA

O gospodu Leopoldu VEZJAKU smo izvedeli od Katje in Aljoša VEZJAK, saj je bil gospod Leopold, avtor zapiskov, njun praded.

S pomočjo družine VEZJAK smo prišli do podatkov o rodbini VEZJAK:

Katja in Aljoša VEZJAK sta po pripovedovanju svojega očeta zapisala nekaj podatkov iz življenja njunega pradedu Leopolda VEZJAKA.

Rojen je bil 9.11.1891 na Činžatu. Osnovno šolo je obiskoval v Lovrencu.

Zaposlen je bil v tovarni ge. KIEFFER (danes Tovarna kos in srpov).

V času 1. svetovne vojne je bil na Ruski fronti v čeških Budjevicah, od koder se je peš vrnil v Lovrenc s svojimi "kameradi".

Kot delavec je bil samouk v strojništvu in elektriki in bil inovator. S svojimi inovacijami je izboljšal več delovnih procesov.

V času 2. svetovne vojne je sestavil enostaven radijski sprejemnik, ki je bil med prvimi v Lovrencu. Sprejemal je frekvence radia Moskve in Berlina in na ta način izvedel za uspehe Rdeče armade in premike nemških čet. Vesti, ki jih je sprejemal preko radijskega sprejemnika, so pri njem poslušali tudi domačini.

Izdelal je načrt za izdelavo hidroelektrarne na Radoljni, ki pa se je skoraj v celoti izgubil. Zaradi poplav reke Radoljne, ki je zaradi močnega toka odnesla vse mostove, je izdelal ročno žičnico čez reko, ki jo je tudi uporabljal. V lesenem čebru, obešenem na jekleno vrv se je prevažal čez reko.

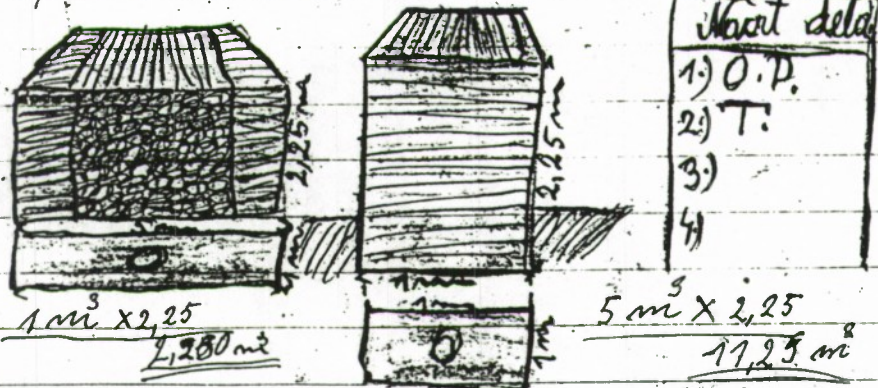
Bil je zelo načitan in eden redkih, ki je govoril esperanto in poznal staro nemško pisavo (KORENT). Zanimalo ga je marsikaj, od politike do astronomije.

Gospod Leopold VEZJAK je zapustil mlajšim rodovom veliko originalnih listin in dokumentov.

Iz teh dokumentov smo zasledili, da je obiskoval Ljudsko šolo. Zelo dobro so ohranjeni njegovi zvezki iz leta 1936 - 1938. V zvezkih so zapisi vseh predmetov, ki so se jih takrat učili v šoli. Imenovali so se "Delovni zapisniki o izvršenem delu".

12. XII. 36.

- a) Dnevno poročilo: I. Ponovitev učne snovi z dne 11. XII.
b) Razmišljanje: Dovoljen skladovnik bukovih cepanic za maso soli.

2,250 m³	1 sez.	4 m³	15,750 : 4 = 3,9375
2,250 m³	2 - 11 -	45,750 m³	37
11,25 m³			15
15,750 m³	1 sez.	200 din	30
	3,9375 - 11 -	2 - 11 -	2

4) Intelux ----- 10 din
16 - 11 - ----- 2 - 11 -

Proračun.

10 din x 16

160 din

Proračun sol tlatu
znosna 690,75 din

Letne stanje ---- 230,75 din
prečniki - 11 - --- 160 - 11 -
stelri - 11 - --- 160 - 11 -
žrelgi - 11 - --- 20 - 11 -
delo - 11 - --- 120 - 4 -

8. V. 37.

690,75 din

a) Dnevno poročilo: I. Ponovitev učne snovi z dne 7. V.

b) Spoznavanje prirode:

I. Raznosovanje T.B.C. bacilov (Kaplje iz ust jetičnika).

1) Oblika.

2) Urode jetičnika.

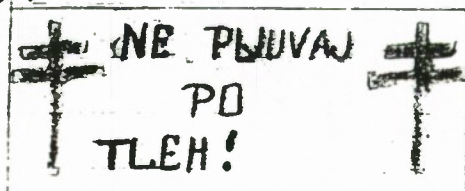
3) Kashičanje, plovnanje po rokariki.

4) Raznosovalna sredstva.

II. Človek in bacili.

1) Imuniteta.

2) Dvzjetnost.

3.) Kako ga patikamo? (lepljivi pas)

20.V. 38.

a) Dneono poročilo: I. Ponovitev učne snovi z dne 19.V. 38. —

b) Spoznavanje prirode: Spoznavanje najprejega sadnega škodljivca jabolčnega zavijača.

1.) Kdaj nastopa?

2.) Kolikor je njegov zarod?

3.) Kako nam škoduje?

4.) Kako ga uničujemo?

c) Zemljepis: Južna Amerika

Med ohranjenimi pisnimi viri g. Leopolda VEZJAKA smo odkrili tudi njegove pesmi.

10.) Ko sem hodil se v gimnazijo.

1) Ko sem hodil se v gimnazijo
sem bil uprašan semljepis.
naj pokorim malo sejo. pa pokoril
sem Perik so me uplopro napodili
eno bejpro prismočiti
jo pa nič čisto nič
grem naprej če jo hočem
pa mi jo očaj

2.)

Ko sem plezal se v Enami. v
eno damo. faksol tret predi
pleza se prikloni moji dami
en leb gospod
vred nas mi jo vrame in
ad nje se vci me gane
jo pa nič čisto nič
grem na prej če jo hočem
pa jo imej

3.) Ene obrucba me povabi

na en lepi lepi vrt
kam pisčance sem obiral
kosti rlagel sem na prt
celo obrucba me me gleda
pa je blede kakor krede
jo pa nič čisto nič
grem na prej če me hočem
pa me glej.

Zelo zanimiv je način izražanja v njegovih zapisih. Zasledili smo nam nenavadne besede: - jela jo je tudi mrzlica,

- se blagovolite pripeljati,

- zategadelj, nakar, ...

Visokospoštovani g. doktor!

Ker ste nam sčera j naročili, da naj Vas takoj obvestimo, ako bi se naši mami bolezen poslabšala, si dovoljujem sporočiti vam naslednje:

Ginoci je mama se precej mirno kaspala, ko je bila razkurila predpisani prašek. Proti polnoči pa je začela tožiti, da jo svaba na desnem plečnem. Jela jo je tudi mrzlica tresti in toplomer je pokazal 39.2.

Zategadelj smo ji napravili milni ovrtek, kakor ste bili gospod doktor, naročili, nakar ji je odleglo.

Vendar pa smo v velikih skrbih in zato prosimo, da se blagovolite pripeljati kak & veznikom, ki vam izroči ta list.

Ponavljajoč svojo nujno prošnjo, belesi s posebnim spoštovanjem

hvaležno vdani
Vezjak Leopold

Presenečeni smo bili tudi nad lepo ohranjenimi osebnimi dokumenti Leopolda VEZJAKA in nekaterimi drugimi dokumenti.

Prilagamo kopijo računa iz leta 1924, položnice iz leta 1925, poštne sprejemnice iz leta 1925 in njegovega učnega spričevala iz leta 1925.

Račun

Gospoda Ing. Janko Selmančič Maribor

		Din.		Znesek
Jan	15 dni delo	po	50	750
	120 m rize	po	5	600
	Isolatorji, kablji, cevi,			60
	10 kompl. savarovanih svetilk		45	450
	15 stropnih svetilk		12	180
	2 električni peči (p 500 Watt)	po	55	110
				1850

[Signature]

Lesjak Leopold

L. Lovrenc dne 16/5 1925 Dinar 8000

Dne 16. maja 1925 plačate na to edino menico

po navedbi g. Franjo Kruc-a vsoto

osentisoč Dinarjev

vrednost in postavo je na račun posoil

g. Lesj. Verjakk

u. L. Lovrencu

Plačanje u. L. Lovrencu

Lesj. Verjakk
Peta Rodz perane

Vzorec, samo za bolike uporabo.

Kolek

19 Dine

DIN

DIN

Zalozila Ustajenska tiskarna v Ljubljani.

Odrezek	POŠTNA SPREMNIČA		Za znamke
Sprejemni pečat	Sam- za šolsko uporabo.		
	Oznacba pošiljave (palača, zaboj, vreča)	Vsebina	Vrednost
		14 D. Motor	3800 Dine
Pošiljatelj	Prejemnik:		Priloge
	Gospod Franc Verjakk Električar Maribor Mlinska ul 18		
Lesjak Leopold L. Lovrenc na Bohorje		Teta	

Učno izpisevalo.

Kolik

Podpisani potrjuje, da se je
Franc Dolinar, rojen 24/XI 1909,
ki pri meni 4 leta elektriker,
ske obeti in sicer od 1/X 1921 do
1/IV 1925 in se je v isti inucil
in a verbal toliko, da bo lahko
izpiseval vsa v to stroko spada-
joča dela.

Ker je bil imenovan vso
učno dobro priiden in poslušen,
ga najtopljeje priporočam vsa
kemu električnemu podjetju
ali instalaterju.

L. Lovrenc na Boh. 2/IV 1925

Občina odprg
pisat
Dolinar

Verjok Leg.
Elektriker.

Ob zaključku opisovanja ohranjenih zapisov g. Leopolda VEZJAKA bi želeli zabeležiti še nekaj zanimivih doživetij Katje in Aljoša VEZJAK pri iskanju in prebiranju "VEZJAKOVE zapuščine."

"V šoli sva se z bratom navdušila za zbiranje starih zapisov. Odločila sva se, da bova najprej dodobra spoznala našo rodbino.

Z bratom sva že od nekdaj rada brskala po zaprašenih policah v veliki leseni omari, ki stoji v naši kleti. Starša nad najinim početjem nista bila preveč navdušena, saj sva vse, kar sva našla, prinesla v stanovanje. Vse nama je bilo zanimivo in sva želela obdržati v stanovanju.

Ko sva očetu povedala, da sodelujeva pri pripravi raziskovalne naloge o zbiranju starih zapisov, nama je tudi on priskočil na pomoč. Povedal nama je, da je tudi on v mladosti rad brskal po zaprašenih omarah, kot danes to počneva midva.

Tudi najin oče je ljubitelj zbirateljstva starin, zato je naše stanovanje polno starih knjig in starega jedilnega pribora, vmes pa se najde tudi kakšen star likalnik in kolovrat. Vrednosti navedenih starin se nisva zavedala, vse dokler nisva začela zbirati gradiva za to raziskovalno nalogo.

Ob branju starih zvezkov g. Leopolda VEZJAKA je oče postal "prava knjiga spominov." Uživala sva ob pripovedovanju spominov na njegovo druženje z dedom.

Pri pripravi gradiva za to raziskovalno nalogo sva z bratom spoznala, kako zanimivega pradedu sva imela."

Zapisala Katja VEZJAK

3. PESMI IN SPOMINI

3.1. PESMI

3.1.1. Pesmi gospoda Ivana OVČARJA

Naša akcija iskanja različnih zapisov je med našimi učenci in krajani postala velik izziv, saj so začeli nekateri "mrzlično pospravljati" zapuščene predale in omare.

Učenka 6. razreda, Rebeka ROBIČ, je odkrila kar zajeten šop pesmi, ki so nastale pod peresom njenega prednika Ivana OVČARJA iz Puščave.

Navajamo dve njegovi pesmi:

Ob odprtem grobu.

Dusa, dusa ki te telo si zapustila
in pri tatijem milost si sprosta,
da se k Bogu bi renila,
kamor te nosijo, ne boka krila.

Molimo in prosimo Boga,
da ti dlanem ta milost da,
da se bomo oprijeli pravih
v hudejši svet, se združili
in morda tam Boga slavili.

Da odnesil si človeški rod,
si na križu, za nas umrli gospod,
žato, te častimo in slavimo posred
in te prosimo, stvarj nas ne hudi iznot.

—pupil
Ovčar

Kaj je stvarnost? In kaj domišljija?

Nikoli ne more tega raziti,
nikoli ne more tega obiti,
da navel sem, kar obstaja,
da navel sem, kar nas okoli,
da navel sem, kar vidimo in čutimo,
mada nija slika.

Nastanek tega, začetak vsega,
pa je bil in še je deloma zvočni oton,
učenci faki teologiji, učenci geologiji,
priredilajo in želijo prirediti temo
ali kaj zarrat, resnično stvarstvo
se dogaja? Teh si ni odprlo noben
Rjeuč.

Ovčar

3.1.2. Pesmi gospe Lojzke ŠUMER

Med ljudmi smo izvedeli tudi za go. Lojzko ŠUMER, ki piše pesmi predvsem v svoje zadovoljstvo. Nekaj pesmi je objavila že v časopisu UPOKOJENEC, ki izhaja v našem kraju enkrat na leto. Eno izmed njenih pesmi je oglasbil domač ansambel SUŠEC.

Pesmi piše ob različnih priložnostih (ob volitvah, obletnicah, o življenju upokojencev, o svojih vnukih, o našem kraju in o naravi).

Pod pohorskimi gozdovi

Pod pohorskimi gozdovi,
leži naš prelepi kraj,
obkrožajo ga bregovi,
za nas je pravi raj.

Pod gozdovi sanjavo
nam Slepница trklja,
v živem plesu igravo
pa Radoljna žvānčklja.

Šumijo smreke, bori
zjutraj v omami bleščanj,
kmet vstaja ob zori,
življenje se drami iz sanj.

Zbuja se breg in dolina,
trata je polna svetlic,
v hlevih muka živina,
drami nas petje ptič.

Zvečer se zvezde prižgejo,
kresničke se dvignejo,
v tihi poletni noči
nam črički zapojejo.

V Lovrenški dolini
človek ostaja mlad,
niso mu mar cekini,
v srcu nosi pomlad.

Jesen življenja

Prišla je tiha, neizbežna,
rahlo se me dotaknila
jesen življenja- lepa, mirna,
nežno mi je roko ponudila.

Spoznaš, da je življenje kakor reka,
ki počasi, vstrajno se odteka,
mladostne upe, želje, nam odnaša
zato pa mir, spokojnost nam prinaša.

Da pa lepa bo jesen življenja
DOBROTI treba je srce odpreti,
ljudem pomagati, jih razumeti,
povsod prijatelje imeti.

Šumer Lojzka

Šumer Lojzka

3.2. SPOMINI

3.2.1. Spomini gospe Berte PAJTLER

Na kmetiji PAJTLER smo dobili knjigo spominov avtorice ge. Berte PAJTLER, ki je nekaj časa živela na tej kmetiji. Ker ni imela svojih potomcev, je sorodnikom na kmetiji pustila to knjigo v trajen spomin.

V knjigo je skrbno beležila svoja doživetja iz potovanj po Italiji (Padova, Benetke, Trst). Poleg teh je zapisovala tudi pomembnejše dogodke (povabljen na zlato poroko, pismo bratu novomašniku, dopisovanje sestrični v Ameriko). Svoje misli je izražala v obliki verzov, te pa opremila s fotografijami.

*V večni spomin
od tete Berte.*

Moja pot v Italijo
leta 37 tiso.
iz Ljubljane proti
Gorici.

Iz Trsta proti Beneti-
kam.

Iz Gorice proti Trstu.

Za Ameriko.

čpet bo treba se pripraviti
in papirje skupaj spraviti
da z barko tam odpluje
kje se Tvoje ime čuje!

Da se ne bi kje zmočilo
potem vse zastojn bi bilo
kaj glava narekuje
in loka napreduje.

Naj mnogo let Ti še da
to moja bi želja,
ker tako za nas skrbis
si stem napravljaš veliki križ.

Hog naj stotero Ti povrne
ker mi ne moremo do Tebe,
da bi roko Ti podali
in se zraven zahvaljevali.

3.2.2. Spomini gospe Sabine KRANJC

Gospa Sabina nam je zaupala na vpogled zvezek svojih najbolj skritih misli in razpoloženj, ki jih povzročijo srečanja ali pisma njenih otrok. V zvezek zapisuje tudi priložnostna občutenja. Povedala nam je, da za zvezek njeni otroci ne vedo. Našli naj bi ga po njeni smrti in zapisi v njem bodo trajen spomin nanjo.

Ker tudi mi želimo ohraniti njeno skrivnost, namesto zapiskov v zvezku objavljamo eno izmed njenih pesmi. Naposala jo je v spomin njeni hčerki, ki z družino živi v Srbiji - Leskovcu.

PREJ DOMOVINA, ZDAJ PA TUJINA

Pod Triglavom je dežela,
moja lepa rojstna vas,
tam otroštvo preživela,
zdaj pa daleč sem od vas.

Vem, da mati mene čaka,
kakor tudi brata dva,
da bi skupaj spet zapeli,
kot smo peli še doma.

Vsak po svojem zdaj živimo,
vsak zdaj svoje otroke ima,
brata vračata se v hišo,
jaz pa pišem pisemca.

Lepa moja je vasica,
moja lepa lovrenška vas,
daleč, daleč sem od tebe,
daleč, daleč sem od vas.

4. SPOMINSKE KNJIGE

Med zapisi, ki jih hranijo ljudje, smo zasledili tudi spominske knjige, ki imajo že kar zgodovinsko vrednost.

Hrani jih turistični podmladek MOŽUH.

4.1. KNJIGA NEZNANEGA AVTORJA

Najstarejša, nam dosegljiva spominska knjiga, je iz leta 1905. Knjiga je vezana v rdeči žamet. Robovi listov so pozlačeni, zapira pa se s kovinsko zaponko.

Prilagamo naslovno stran:

4.2. KNJIGA NEZNANE AVTORICE

Naslednjo spominsko knjigo, ki jo želimo omeniti, je iz povojnih let. Spominska knjiga je pripadala neki Roziki.

Stran, ki jo prilagamo pa ji je v spomin zapisal njen brat.

(*Spomin.*)

Daj v knjigo to naj pišem ti.
Sestrica draga?
Daj zvest Bratec bodem ti
On kraj do groba praga.

Daj za spominček ti bi dal?
Daj ti poljubček za li,
da ko slovo bodem jemal;
Daj ti hladni prček ma li!

Tvoj.

Christian

dec. 28^x. 1945.

5. RAZNI ZAPISI

Pri iskanju gradiva za našo raziskovalno nalogo smo bili presenečeni nad zelo različnimi vrstami zapisov.

Tako si ljudje npr. skrbno beležijo vse izdatek in prejemke, opisujejo vreme, zapisujejo datume in imena umrlih krajanov. S temi vrstami zapisov se ukvarjajo predvsem starejši ljudje - pretežno upokojenci.

S takšnim zapisovanjem se ukvarja več krajanov. Za našo raziskovalno nalogo smo uporabili le nekaj najzanimivejših zapisov različnih vrst.

Med mlajšimi zapisovalci pa smo zasledili zbirke pregovorov, verzov in avtogramov znanih osebnosti.

5.1. KNJIGA IZDATKOV IN PREJEMKOV

Gospa Sonja in gospod Jože ŠPANBAUER vodita evidenco svojih izdatkov in prejemkov že od leta 1964, pa vse do danes.

Vanjo beležita finančno stanje v gospodinjstvu. Leta 1967 pa sta začela graditi stanovanjsko hišo. Vse do konca gradnje sta beležila vse izdatke za nabavo materiala, za prehrano in plačilo delavcev in za različne prevoze. Ti podatki so za-
beleženi natančno po dnevih.

Januar 1967

	Prejemki	Izdatki	Saldo
1.1.1967			21.377
brezplačno hrano			5.000
gostovanje			
plačila za	502,71		
... - hrano (54.000)	51.524		
moneta	3.000	6.000	
ekvanti	3.000		
plačila za poln. ego		17.600	
špec (hrana)		18.747	
more		2.121	
107 kope		11.033	
stanovanje		3.374	
posojila šoljic. rindil?		1.740	
leono		2.022	
trufi kope		7.250	
17.1.67		1.000	
hranilna hrana			30.000
pejme mleko 930		3849	8
	104.745	74.795	5.000

Prejemki leta 1967

12.4.1967	prevoz (oktober) 4 kope	32.60
	posojila 2 kope	50.-
8.5.	kolekcijski	85.85
10.5	prevoz na mleko	2.15
31.5	... - ... - ...	25.85
2.6.	močrt + posojila, 100	331.-
10.6	2 kope	13.-
12.6.	prevoz	7.20
	kolek	2.-
16.6	a. onto za zemlja (dorek kope)	1.669.04
	posojila	2.-
19.6	dorek za zemlja (kopi)	604.-
	kolek	19.50
	orto + mleko kope	20.55
20.6	obc. prometni dorek + posojila	146.64
20.6	orto + mleko kope 90	7.93
	posojila kope	50.00
	zemlja 289.000 din	3.075.37

5.2. DNEVNIK S PODATKI O VREMENU

Gospoda Gabrijel PERKLJIČ vodi dnevnik o poteku vsakega njegovega dneva, že od njegovih mladostnih let pa vse do danes. Letos bo praznoval že svoj 81. rojstni dan. V vseh teh letih se je nabralo pri njem doma že zajeten kup beležk, zvezkov in rokovnikov. Kar precej teh knjig je bilo izgubljenih v času njegovega izgnanstva v Anglijo in Francijo, saj tudi v tem času ni prenehal s pisanjem dnevnika. Še več njegovih zapisov pa je bilo uničenih in sežganih v vojnem času, ko je okupator takšne in druge pomembne dokumente sežigal.

V enem izmed njegovih zadnjih rokovnikov smo zasledili primer opisa dogodkov prvega dne v letu 1996, z natančnejšim opisom vremena.

Januar Februar Marec April Maj Junij Julij Avgust September Oktober November December																														
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31																														
<i>NOVO LETO 1996</i>																														
6	<i>1. ponedeljek</i>																													
7	<i>2. torek</i>																													
8	<i>3. sredo</i>																													
9	<i>4. četrtek</i>																													
10	<i>5. petek</i>																													
11	<i>6. sobota</i>																													
12	<i>7. nedelja</i>																													
13	<i>8. ponedeljek</i>																													
14	<i>9. torek</i>																													
15	<i>10. sredo</i>																													

16. ponedeljek: oblačno vreme, zjutraj
snežilo, nato
17. torek: sončno, v popoldnevu
padla sneg.

5.3. KRONIKA UMRLIH KRAJANOV

Pri gospe Pepci PARADIŽ smo dobili na vpogled zelo natančno vodenje kronike umrlih krajanov Lovrenca. Pisati jo je začela njena mama, ga. Albina ARIH, z začetkom leta 1982 in jo je vodila vse do lanskega leta, ko je umrla.

Gospa Pepca s pisanjem kronike ne nadaljuje, jo pa skrbno hrani v spomin na mamo. Proti koncu njenih zapisov smo opazili že precej okorno pisavo ge.

Albine. Ga. Pepca nam je razložila, da je na njeno pisavo vplivalo slabšanje njenega zdravstvenega stanja.

Predstavljamo primer njenih prvih in zadnjih zapisov.

19. 82.

rejgor Anton	19. 1. 19. 82
Marinko Tina	21. 1. 19. 82
Antil Marija	22. 1. 19. 82
Antonyta Marija	1. 3. 19. 82
Ge Marija	12. 3. 19. 82
Brunko Jabel	19. 3. 19. 82
Činek	27. 3. 19. 82
Krajnc Tina	26. 3. 19. 82
Čvrtar Ivan	26. 3. 19. 82
Krajnc Ana	10. 5. 19. 82
Čardjak Peter	27. 5. 19. 82
Muril Herman	2. 6. 19. 82
Petri Branko	15. 6. 19. 82
Črnodiznik Tina	19. 6. 19. 82
Rejgles Stanek	27. 6. 19. 82
Bertonč	8. 9. 19. 82
Flakus Marija	9. 10. 19. 82
Polinšek Marija	8. 11. 19. 82
Čurmer Stefan	16. 11. 19. 82

Prinac Lica	2. 7. 95
Čovenok Dvoj	20. 7. 95
Korac	29. 7. 95
Plavosy nik	31. 7. 95
Lojzek Pepca	10. 8. 95
Čerincek Joz	12. 8. 95
Antonyta Ste	19. 8. 95
Čardjak Jure	24. 8. 95
Paula Lica	22. 8. 95
Marija Hribek	28. 8. 95
Jubran Kato	15. 9. 95
Brezovnik	20. 9. 95

Brezovnik	14. 10. 95
Lojzek M.	18. 10. 95
Čilka Čurmer	10. 11. 95
Črnodiznik	13. 11. 95
Krajnc Marija	17. 12. 95
Brezovnik Joz	18. 12. 95

5.4. ZAPISI PREGOVOROV IN IZREKOV

Pogovarjali smo se z gospo Hildo LADINEK, ki je strastna oboževalka križank. V njih je našla veliko pregovorov, ki jih je začela izpisovati. V nekaj letih se je število povečalo že nad 2000.

Pred nekaj časa je začela te pregovore razvrščati po tematskih sklopih: o sreči, času, človeku, denarju in bogastvu, prijateljstvu, ljubezni, lepoti, ženski, trpljenju, vremenu, kruhu, življenjskih modrostih ipd.

Poleg teh pregovorov pa iz knjig izpisuje pomembne podatke, npr.:

- ugankarske publikacije nekoč in danes,
- častniki in revije po svetu,
- zgodovinski izrazi,
- imena vesoljskih plovil ...

Najlepše pregovore si je posebej označila in jih uporablja v vsakdanjem življenju in kot posvetila v spominskih knjigah.

O ČLOVEKU

1.	MODER	je trster človek, ki se vedno uči od drugih;	HEBREJSKI
30		močan je trster, ki zna brzdati svoje želje;	
		bogati je trster, ki je zadovoljen s tem, kar ima;	
10		spoštovan je trster, ki spoštuje druge!	

O ČASU

2.		Kar je preteklo, je odšlo; kar pričakuješ,	ARABSKI
		tega še ni; sedanjost pa je troja!	
9.		Najboljša pridiga je pridiga srca;	ŠPANSKI
		najboljši učitelj je čas;	
1.		najboljša knjiga je svet;	
		najboljši prijatelj je bog!	

5.5. VERZI

Med zapisovalci verzov smo zasledili ljudi, ki pišejo lastne verze in druge, ki jih zbirajo in izpisujejo iz različnih pisnih virov.

5.5.1. Verzi gospe Olge KASJAK

Ti so nastali že v njenih gimnazijskih letih. Začetki segajo v leto 1974. Zapisani so v posebni spominski knjigi.

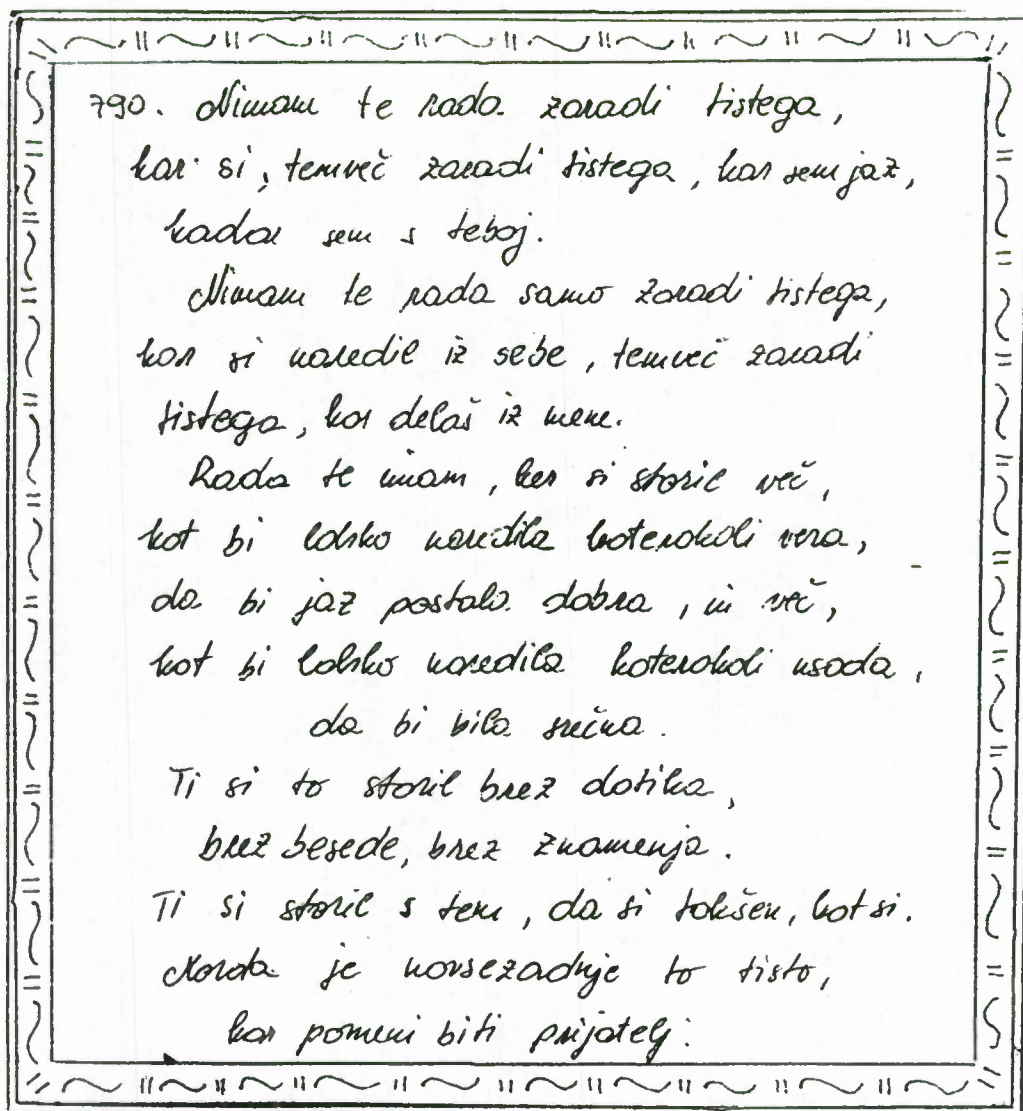
Na prvi strani v knjigi je narisana slak, ki njej s svojo rastjo ponazarja vzpone in padce v življenju in ji pomeni rdečo nit v njenih verzih in pesmih. Te piše še danes. Zbrala jih je že toliko, da razmišlja o izdaji knjige.

5.5.2. Verzi gospodične Nane LADINEK

Gdč. Nana LADINEK nam je zaupala, da je že v zgodnjih najstniških letih med dekleti v njenem razredu prevladovalo obdobje zbiranja serviet in verzov. Večina jih je to kasneje opustila, ona pa z zbiranjem nadaljuje še danes. Prepisuje jih iz raznih spominskih knjig, posvetil, ki so na začetku knjig, iz revij in časopisov.

Prišla je do spoznanja, da so zbrani verzi z leti lepši in bolj življenjski.

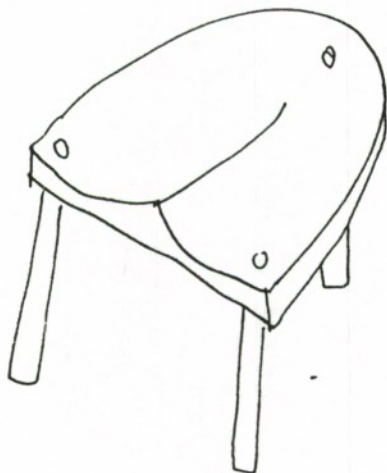
5.6. ZBIRKA AVTOGRAMOV

Kot zadnjo zanimivost pa naj omenimo še zbirko avtogramov znanih osebnosti, s katerimi se je gdč. Nana LADINEK srečala.

Avtograme ima zbrane v posebnem albumu. Zbira jih že od leta 1986. Dobila jih je od:

- pevcev (skupina Čudežna polja, Čuki, Marjan SMODE, Tereza KESOVIIJA, Neca FALK, Mišo KOVAČ, ...),
- pisateljice Branke JURCE,
- karikaturista Boža KOSA,
- etnografa Janeza BOGATAJA.

Lorran, 2.3.1991
 Janez Bogataj

Za valco rit, pari stol!

Posebno ponosna pa je na avtogram in posvetilo ge. Mance KOŠIR.

SVET, KI ODHAJA
(ULBLOVA DOMAČIJA OB SVEČINSKI PLANINSKI POTI)

Foto: Srečko Pungartnik

Van i Name, R.
Pohojek
Rene L.

V. DISKUSIJA

Pri načrtovanju naše raziskovalne naloge se nismo zavedali širine in globine našega raziskovalnega problema. Presenetila nas je domiselnost in številčnost različnih vrst zapisov.

Postavljeni smo bili pred izredno težko nalogo, kako iz množice zelo zanimivih zapisov izbrati tiste, ki bi najboljše ponazarjali raznolikost in pristnost zapisov in zapisovalcev.

Zavedali smo se, da ljudi sprašujemo o osebnih in zanje zelo pomembnih doživetjih. Pričakovali smo določen odpor, vendar smo bili prijetno presenečeni, ko so nam ljudje z veseljem in ponosom razkazali svoje zapise.

V naši lasti so se npr. začasno znašla knjiga spominov, pomembne listine, stari zvezki in drugo.

Z veseljem smo obračali od časa porumenele liste in se navduševali nad ljudmi, ki so nam omogočili, da spomini iz preteklosti "ostajajo živi."

Takšnih in podobnih zapisov je med ljudmi še veliko. Upamo in želimo, da jih bodo ljudje skrbno hranili še za naše prihodnje rodove.

V nas se je porodila marsikatera ideja in želja za nadaljevanje in razširjanje našega dela.

VI. ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem zapisovalcem in hraniteljem najrazličnejših zapisov. Zahvaljujemo se vam za zaupanje in pripravljenost sodelovanja z nami.

Posebej se zahvaljujemo še:

- ge. Hildi LADINEK in gdč. Nani LADINEK za svetovanje in nesebično pomoč pri pripravi raziskovalne naloge,
- ge. Vanji OSOVNIKAR za prepis naloge,
- ge. Olgi KASJAK - mentorici turističnega podmladka MOŽUH.

KNJIŽNICA PEDAGOŠKE FAKULTETE

D R 93/94

VEZJAK A.

NaJ

199801349

UNIVERZA V MARIBORU

COBISS